

Huvudman

Varbergs kommun
varbergdirekt@varberg.se

Beslut

Datum 2025-08-21

Dnr SI 2024:5593

Sida 1 (7)

Ärendet

Tillsyn av kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå i Varbergs kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 31 januari 2025

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2024 genomfört en tillsyn av kommunal vuxenutbildning i Varbergs kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande utbildningens innehåll och omfattning, betygssättning och arbetsplatsförlagt lärande.

Skolinspektionen har den 31 januari 2025 beslutat att förelägga Varbergs kommun att senast den 30 april 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande utbildningens innehåll och omfattning, bedömning och betygssättning samt arbetsplatsförlagt lärande.

Varbergs kommun har den 30 april 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. Varbergs kommun har även inkommit med svar på kompletterande frågor från Skolinspektionen.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Varbergs kommun har följt föreläggandet och om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Utbildningens innehåll och omfattning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslutet den 31 januari 2025 konstaterade Skolinspektionen att det fanns brister i arbetet med utbildningens innehåll och omfattning på så sätt att vissa kurser inte omfattade hela det centrala innehållet, specifikt gällande kurserna servicekunskap 1, 100p och elinstallationer 200p, samt att verksamheten inte hade tillgång till den utrustning som krävs för att genomföra vissa moment.

Huvudmannen har i sin redovisning inkommit med en redogörelse för hur undervisningen i kursen servicekunskap 1 numera omfattar allt centralt innehåll. Huvudmannen har skickat in undervisningsmaterial och elevuppgifter och uppger att detta säkerställer att de i undervisningen i kursen servicekunskap 1 behandlar arbete med service och kundsupport i olika försäljnings- och servicesituationer och med anpassning till olika kundtyper och kundbeteenden.

Huvudmannen har även inkommit med en redogörelse för hur kursen elinstallationer numera omfattar det centrala innehållet som saknades. Huvudmannen uppger att i utbildningens nya lokaler kan momentet förläggning av kabel på olika underlag och i mark samt installation av rör och kanalisation genomföras på skolan som praktiska moment. Huvudmannen har in en kompletterande redovisning bifogat foton samt beskrivning av hur momentet praktiskt genomförs.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 35 § skollagen (2010:800) framgår att för utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Enligt 2 kap. 13 § förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning ska det för varje ämne finnas en ämnesplan när det gäller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. Av ämnesplanen ska följande framgå: ämnets syfte, varje kurs som ingår i ämnet, det centrala innehållet för varje kurs, antalet gymnasiepoäng som varje kurs omfattar, och betygskriterierna för varje kurs.

I Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för ämnet försäljning och kundservice, där kursen servicekunskap 1, 100 poäng (FÖSSEV01) ingår framgår det centrala innehållet i kursen. Det anges bland annat att undervisning i ämnet ska syfta till att genom praktiska övningar ge eleverna möjlighet att använda olika arbetsmetoder inom området försäljning och service. I det centrala innehållet ingår bland annat Säkerhet i digital handel och digitala betalningslösningar, samt Arbete med service och kundsupport i olika försäljnings- och servicesituationer och med anpassning till olika kundtyper och kundbeteenden.

I Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för ämnet installationsteknik, där kursen elinstallationer 200 poäng (INSELI0) ingår framgår det centrala innehållet i kursen. Det anges bland annat att undervisning i ämnet installationsteknik ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i att installera, underhålla och reparera elanläggningar. Vidare att eleverna ska ges förutsättningar att utveckla kunskaper om olika elinstallationer samt färdigheter i att planera och genomföra arbetet utifrån lagar och andra bestämmelser samt standarder inom området. I det centrala innehållet

ingår bland annat Förläggning av kabel på olika underlag och i mark samt installation av rör och kanalisation.

I läroplanen för vuxenutbildningen uppges bland annat att det är vuxenutbildningens ansvar att varje elev, i den utsträckning som framgår av elevens individuella studieplan, ska ges möjlighet att uppnå kraven för en yrkesexamen som innebär att eleven har en av branschen godtagbar nivå av yrkeskunnande för att vara väl förberedd för yrkeslivet. (Lvux12 avsnitt 2.1 Kunskaper, Mål)

Skolinspektionens bedömning

Mot bakgrund av ovan redovisade omständigheter bedömer Skolinspektionen att Varbergs kommun har vidtagit åtgärder i enlighet med föreläggandet. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Bedömning och betygsättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslutet den 31 januari 2025 konstaterade Skolinspektionen att det fanns brister i arbetet med bedömning och betygssättning, på så sätt att lärarna vid betygsättning i kursen elkraftteknik inte hade ett underlag för sin bedömning som omfattade samtliga betygskriterier och alla delar av betygskriterierna, att samtliga elever inte informerades om de betygskriterier som gällde i de kurser som eleverna läste samt att betyg inte sattes när den av huvudmannen beslutade undervisningstiden för kursen upphört.

Bedömning i förhållande till betygskriterierna

Huvudmannen uppger i sin redovisning att de har en ny rutin som är framtagen för betygssättning där det säkerställs att alla lärare i samtliga kurser har fullständiga underlag som täcker samtliga delar av betygskriterierna och det centrala innehållet. Huvudmannen har bifogat exempel på betygsunderlag och bedömningsmallar i kursen elkraftteknik och uppger att framöver kommer lärarna inte bara att använda bedömningsmallarna som stöd i samtal med eleverna, utan också dokumentera bedömningarna och ladda upp dem på elevens profil i skolans lärplattform. Vidare uppger huvudmannen att Vuxenutbildningen i Varberg kommuns rektor kommer att följa upp underlagen för bedömningen vid betygssättningen för att säkerställa att åtgärden har genomförts.

Information om grunderna för betygssättning

Huvudmannen uppger i sin redovisning att vid varje utbildningsstart går Movants rektor igenom var i utbildningens lärplattform information finns

om kursernas centrala innehåll och betygskriterier. Därefter går lärarna igenom detta muntligt inför specifika kurser som startar i varje block. Vidare uppger huvudmannen att för att säkerställa att eleverna har tillgodogjort sig informationen skickas ett gruppmeddelande till alla elever som de ska svara på. Ett exempel på detta har bifogats redovisningen. För praktiska övningar uppger huvudmannen att i övningslådorna med material för exempelvis installation finns även centralt innehåll, betygskriterier och bedömningsstöd med. Huvudmannen uppger dessutom att lärarna har upphört med att hänvisa till en generell D-nivå i utbildningen. I stället informerar de nu om samtliga betygskriterier, bland annat genom att ha information i de övningslådor som används vid olika praktiska uppgifter.

Betyg sätts efter avslutad kurs

Huvudmannen har i sin redovisning bifogat en körordning i kurser som visar hur kurserna genomförs i block, hur länge de pågår och hur det praktiska och teoretiska utbildningsupplägget ser ut i kurserna. Dokumentet visar att undervisning i kurserna pågår under hela blockets period samt hur de hänger ihop. Eleverna får detta dokument vid utbildningens start. Vidare uppger huvudmannen att när undervisningstiden upphör vid blockets slut betygsätter lärarna samtliga kurser som ingår i blocket.

Rättslig reglering

Bedömning i förhållande till betygskriterierna

Av 2 kap. 13 § förordning om vuxenutbildning framgår att för varje ämne ska det finnas en ämnesplan när det gäller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. Av ämnesplanen ska bland annat betygskriterierna för varje kurs framgå.

Av 4 kap. 9 § förordningen om vuxenutbildning framgår att det i 20 kap. 37 § skollagen anges att läraren vid betygssättningen i ett ämne inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. I paragrafen anges också att samtliga kriterier för betyget E ska vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.

Av 6 kap. 9 § förordningen om vuxenutbildning framgår att för utbildningen ska de ämnesplaner tillämpas som är meddelade av regeringen eller av Statens skolverk för motsvarande utbildning inom skolväsendet.

I Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för ämnet elektroteknik, där kursen elkraftteknik, 100 poäng (ELRELF0) ingår framgår det centrala

innehållet i kursen och de betygskriterier som gäller för att få de olika betygen A, B, C, D och E.

Av läroplan för vuxenutbildningen framgår att alla som arbetar inom vuxenutbildningen ska ge stöd och stimulans till alla elever så att de utvecklas så långt som möjligt. Det framgår vidare att betyget uttrycker i vilken utsträckning den enskilda eleven har uppfyllt de nationella betygskriterier som finns för varje kurs. Det framgår också att läraren vid betygssättningen ska göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de nationella betygskriterier som finns för respektive kurs. (Lvux12, avsnitt 2.1 Kunskaper, riktlinjer och 2.3 Bedömning och betyg)

Information om grunderna för betygssättning

Av 3 kap. 15 § skollagen framgår att eleverna ska informeras om de grunder som tillämpas vid betygssättningen.

Av 6 kap. 16 § förordningen om vuxenutbildning framgår att föreskrifterna i 3 kap. 15 § skollagen när det gäller kommunal vuxenutbildning också ska tillämpas på motsvarande utbildning enligt detta kapitel.

Av ämnesplanen för ämnet elektroteknik, där kursen elkraftteknik, 100 poäng (ELRELF0) ingår framgår betygskriterierna för betyget E till A. Av dessa framgår exempelvis att eleverna för att uppnå betyget E ska, med visst handlag, utföra enkelt elarbete inom området. För att uppnå betyget A uppges att eleven med mycket gott handlag utför enkelt, men även mer avancerat, elarbete inom området.

Av läroplan för vuxenutbildningen framgår att läraren ska redovisa för eleverna på vilka grunder betygssättningen sker. (Lvux12, avsnitt 2.3 Bedömning och betyg)

Betyg sätts efter avslutad kurs

Av 3 kap. 14 § skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar.

Av 6 kap. 16 § förordningen om vuxenutbildning framgår att föreskrifterna i 3 kap. 14 § skollagen när det gäller kommunal vuxenutbildning också ska tillämpas på motsvarande utbildning enligt detta kapitel.

Av 20 kap. 35 § skollagen framgår att betyg ska sättas på varje avslutad kurs och efter genomfört komvuxarbete.

Skolinspektionens bedömning

Mot bakgrund av ovan redovisade omständigheter bedömer Skolinspektionen att Varbergs kommun har vidtagit åtgärder i enlighet med föreläggandet. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Arbetsplatsförlagt lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslutet den 31 januari 2025 bedömde Skolinspektionen att utbildningen inte uppfyllde författningarnas krav när det gäller beslut om apl. Elever uppgav i intervju att det var oklart vilka kurser eller delar av kurser som skulle förläggas till apl. Huvudmannens ansvariga rektor uppgav i intervju att de inte på förhand kan säga att eleverna ska få ett specifikt moment på sin apl, utan att det beror på vad arbetsplatsen kan erbjuda. I de rektorsbeslut om apl som Skolinspektionen granskade framkom att vissa kurser var förlagda till apl, men av besluten framgår inte vilka delar av kurserna som ska ingå på apl.

Huvudmannen har inkommit med tre individuella beslut om apl som fattats under perioden 31 januari 2025 – 23 april 2025. I besluten anges vilka kurser och vilka delar av kursernas innehåll som är lämpliga och möjliga att genomföra på apl. Centralt innehåll som inte ingår är överstrukna för respektive elev. Vidare redogör huvudmannen i redovisningen för en ny rutin för apl, framtagen av rektor för Vuxenutbildningen i Varberg. Huvudmannen uppger att alla underlag till rektorsbeslut ska färdigställas innan apl påbörjas, så att rektor för Vuxenutbildningen i Varberg hinner granska dem och fatta beslut. Efter trepartssamtal med aktuell arbetsplats kontaktar läraren rektorn, som därefter besöker Movant för att gå igenom underlagen och fatta beslut på plats. Vidare beskriver huvudmannen att effekten av denna nya rutin bedöms vara att rektor för Vuxenutbildningen i Varberg fattar beslut om apl, att besluten förtydligar för elev och handledare att apl är en del av utbildningen och att den bedömning av eleven som sker på apl-platsen ingår i betygsättningen av kurser som är delvis eller helt förlagda till apl.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 10 § skollagen framgår att rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar.

Av 2 kap. 26 § förordning om vuxenutbildning framgår att med arbetsplatsförlagt lärande avses lärande i en utbildning som genomförs på en eller flera arbetsplatser utanför skolan.

Av 2 kap. 27 § förordning om vuxenutbildning framgår att huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för arbetsplatsförlagt lärande och att lärandet

uppfyller de krav som ställs på utbildningen. Rektorn beslutar om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser.

Skolinspektionens bedömning

Mot bakgrund av ovan redovisade omständigheter bedömer Skolinspektionen att Varbergs kommun har vidtagit åtgärder i enlighet med föreläggandet. Ärendet ska därför avslutas även i denna del.

X Anna Hultgren

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Hultgren

X Henrik Gustavsson

Föredragande
Signerat av: Henrik Gustavsson